

Agenda för strategiskt lärande

Strukturerad uppföljning, utvärdering och lärande av
Regional utvecklingsstrategi för Västerbottens län 2020 – 2030

Agenda för strategiskt lärande
Strukturerad uppföljning, utvärdering och lärande av
Regional utvecklingsstrategi för Västerbottens län 2020 – 2030

Produktion: Anna Norin, Region Västerbotten
Grafisk form: Helen Bäckman, Region Västerbotten

Innehåll

Inledning	4
Utgångspunkter	4
Region Västerbottens roll	4
Från insatser till hållbar samhällsförändring	5
Effektkedjan för RUS 2020-2030	5
Årshjul för strategiskt lärande	7
Lärandefas: Kunskap – Lärande – Planering	8
Vilken kunskap behövs?	8
Sammanhang för gemensamt lärande	8
Planering och beslut	8
Kunskapsuppbygnadsfas: Insamling – Analys – Resultat	9
Insamling och mätning	9
Analys, utvärdering och resultat	10
Mätning av önskvärda förändringar	11
Önskvärda förändringar för genomförande – inriktningar, prestationer och lärande exempel	11
Önskvärda förändringar för utfall	11
Önskvärda förändringar för del/prioriteringar	12
Önskvärda förändringar för övergripande hållbarhetsmål	12
Bilagor	13

Inledning

Vägen för en önskvärd utveckling i Västerbottens län. Strategin visar länets gemensamma ambitioner och är tänkt att vara vägledande för aktörer inom alla sektorer. Det övergripande syftet är att, utifrån Västerbottens särskilda förutsättningar, identifiera mål och prioriteringar för den regionala tillväxtpolitiken. Strategin syftar även till att samla aktörer på en gemensam regional arena för sektorsövergripande samverkan, där man tillsammans bidrar till att Västerbotten blir den region som den har potential att vara. Den nuvarande regionala utvecklingsstrategin, Västerbotten – en attraktiv region där olikheter skapar utvecklingskraft sträcker sig till år 2030.

För att lägga grunden för ett samordnat genomförande och för att kunna visa på resultat av de insatser som genomförs för att nå målen har Region Västerbotten¹ tagit fram Agenda för strategiskt lärande, ett dokument som beskriver ett strukturerat arbetssätt för uppföljning, utvärdering och lärande av de önskvärda förändringarna i RUS 2020-2030.

Utgångspunkter

Det gemensamma lärandet är första utgångspunkten för formulerandet av ett systematiskt arbetssätt för att följa upp och utvärdera den regionala utvecklingsstrategins mål, inriktningar och prioriteringar. I det gemensamma lärandet kommer goda resultat och gjorda lärdomar omsättas till nya idéer och insatser som kraftfullt bidrar till att nå de gemensamt framtagna ambitionerna i den regionala utvecklingsstrategin.

Tydligt identifierade resultat är den andra utgångspunkten för ett systematiskt arbetssätt för uppföljning och utvärdering. Det är flera kända utmaningar med att kunna identifiera resultat av det regionala utvecklingsarbetet. Regional utveckling är mångfacetterat med insatser inom en stor mängd sak/politikområden. Regionala utvecklingsinsatser har sällan rådighet över mer än en del av alla de omvärldsfaktorer och förutsättningar som påverkar det slutliga förändringen i regionen. Det är inte möjligt att enbart fånga resultat med hjälp av officiell statistik. Genom det systematiska arbetssätt som beskrivs kan dessa utmaningar överbryggas.

Region Västerbottens roll

I agendan beskrivs ett strukturerat arbetssätt med utpekande indikatorer för att beskriva hur Västerbotten når de önskvärda förändringarna som finns i den regionala utvecklingsstrategin. Region Västerbottens roll i det strukturerade arbetssättet är att sammanställa och kommunicera resultat, erbjuda sammanhang för gemensamt lärande samt ta vara på kunskaperna i det egna arbetet. Det strukturerade arbetssättet involverar alla verksamheter på regionala utvecklingsförvaltningen och även andra delar av organisationen. Region Västerbotten kommer internt att ta fram och följa upp årliga aktivitetsplaner för genomförandet av Agenda för strategiskt lärande. Ansvaret för att ta fram och följa upp de årliga aktivitetsplanerna ligger på Näringsliv och samhällsbyggnads analysfunktion på regionala utvecklingsförvaltningen.

1. Beslut i regionala utvecklingsnämnden 2021-05-19.

Från insatser till hållbar samhällsförändring

För att kunna identifiera vad som behöver följas upp och för att ge en djupare förståelse i lärandet behöver kedjan från aktivitet till resultat vara tydlig. I den regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten 2020-2030 följer de olika målnivåerna en logik som gör det lättare att identifiera effektkedjan.

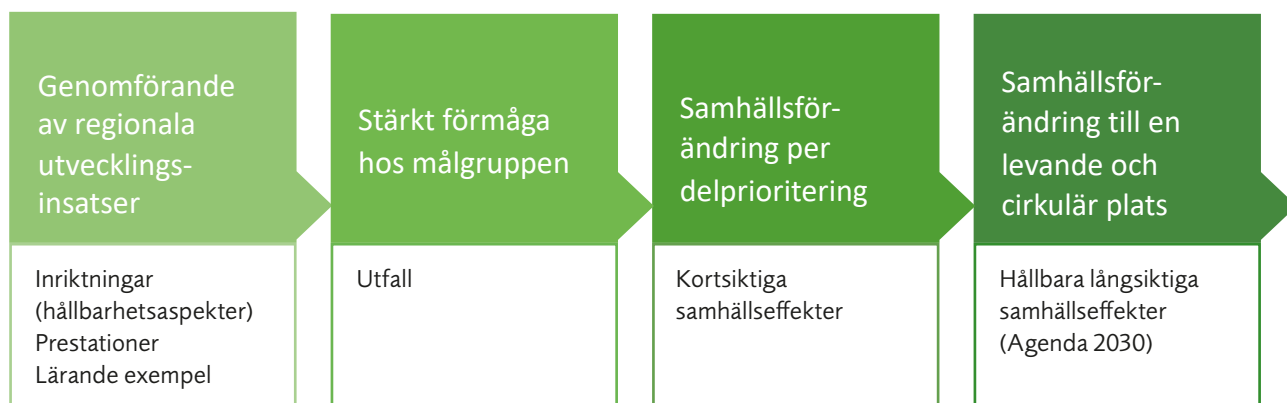
Effektkedjor är ett vanligt verktyg för uppföljning, utvärdering och lärande. Inom strukturfondsprogrammen används begreppet resultatkedjor och där har Tillväxtverket identifierat tre övergripande resultatkedjor för insatserna inom programmen. De resultatkedjorna används även för den nationella uppföljningen av projekt finansierade med 1.1-medel. De effektkedjor som används för RUS 2020-2030 knyter an till dessa, mer generella, resultatkedjor, och för in innehållet i de mål, inriktningar och prioriteringar som finns i den regionala utvecklingsstrategin Västerbotten – en attraktiv region där olikheter skapar utvecklingskraft (se översikten i bild Vägen till en levande och cirkulär plats - vision, inriktningar och prioriteringar på nästa sida).

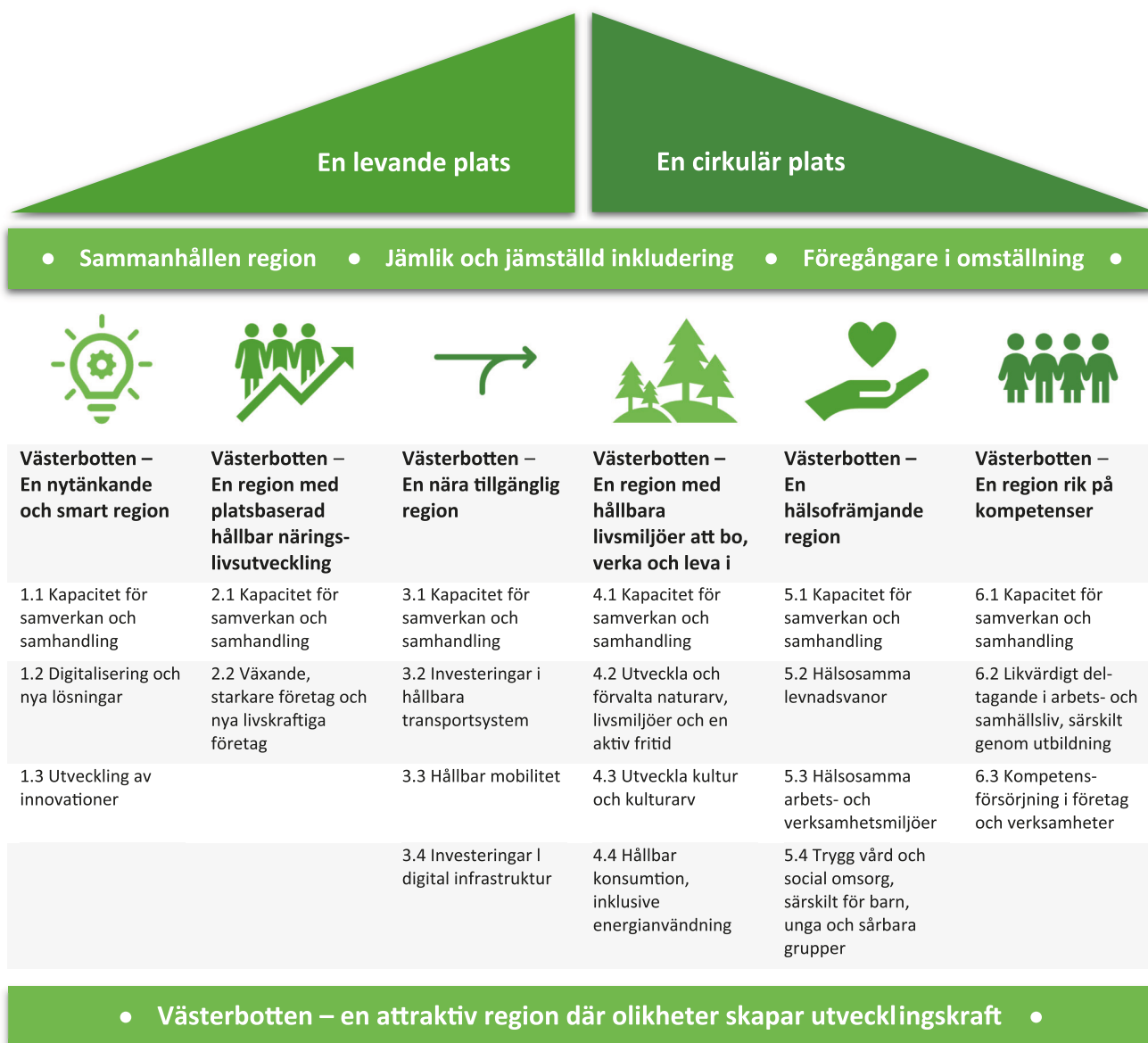
I uppföljning, utvärdering och lärande representerar alla stegen i effektkedjan olika delar av det som är resultat av den regionala utvecklingsstrategin. Det första genomförandesteget visar på tre typer av resultat: inriktningar, prestationer och lärande exempel.

Inriktningarna i RUS 2020-2030 visar de perspektiv som ska genomsyra genomförandet av regionala utvecklingsinsatser. Inriktningarna är både en vassare och en bredare formulering av de hållbarhetsaspekter som används för strukturfonderna (jämförelse, miljö och mångfald). där inriktningarna även inkluderar en territoriell hållbarhet. Det som mäts är hur väl insatser aggregerat möter upp mot de tre inriktningarna: Sammanhållen region, Jämlik och jämställd inkludering och Föregångare i omställning (se bild Vägen till en levande och cirkulär plats - vision, inriktningar och prioriteringar). Prestationer mäter omfattningen av den regionala utvecklingsinsatser medan lärande exempel lyfter fram lärdomar och levandegör de insatser som genomförs.

Effektkedjan för RUS 2020-2030

Förenklat ser effektkedjan från insats till hållbara samhällseffekter ut som i bilden Från insats till hållbar samhällsförändring. Regionala utvecklingsinsatser genomförs med fokus på att stärka förmågan hos målgruppen för insatserna. Målgruppen kan sedan omsätta sin stärkta förmåga i ett förändrat agerande som leder till samhällsförändring på kort sikt, där önskvärda förändringar ges av strategins delprioriteringar (se bild Vägen till en levande och cirkulär plats - vision, inriktningar och prioriteringar). Den kortsiktiga samhällsförändringen påverkar samhället på flera sätt för att på längre sikt bidra till de övergripande hållbarhetsmålen en levande och cirkulär plats.

Vägen till en levande och cirkulär plats - vision, inriktningar och prioriteringar

Det andra steget fångar resultat i form av påverkan hos de som deltar i utvecklingsinsatsen, det vill säga utfallet av den regionala utvecklingsinsatsen. De två första stegen ger information som behövs för att förstå och värdera samhällseffekterna i senare steg. För de två första stegen i kedjan finns ytterligare mål och utpekade insatser i sakområdesstrategier och verksamhetsplaner.

Den stärkta förmågan leder till förändrat beteende i privata och offentliga verksamheter vilket innebär samhällseffekter. De här kortsiktiga samhällseffekterna är de samhällsförändringar som identifieras av strategins delprioriteringar. Även dessa fördjupas i sakområdesstrategier och -planer.

På långsikt ska dessa förändringar bidra till de globala hållbarhetsmålen i en levande och cirkulär plats. Det innebär att långsiktigt kommer de regionala utvecklingsinsatserna bidra till samhällseffekter för ett hållbart län där förutsättningarna för invånare, organisationer och ekosystem har förbättrats.

Effektkedjan i bilden Från insats till hållbar samhällsförändring kommer för enskilda mål och insatser att innehålla fler steg och förgrena sig för att leda till fler mål. Det finns en stor mängd effektkedjor för regional utveckling.

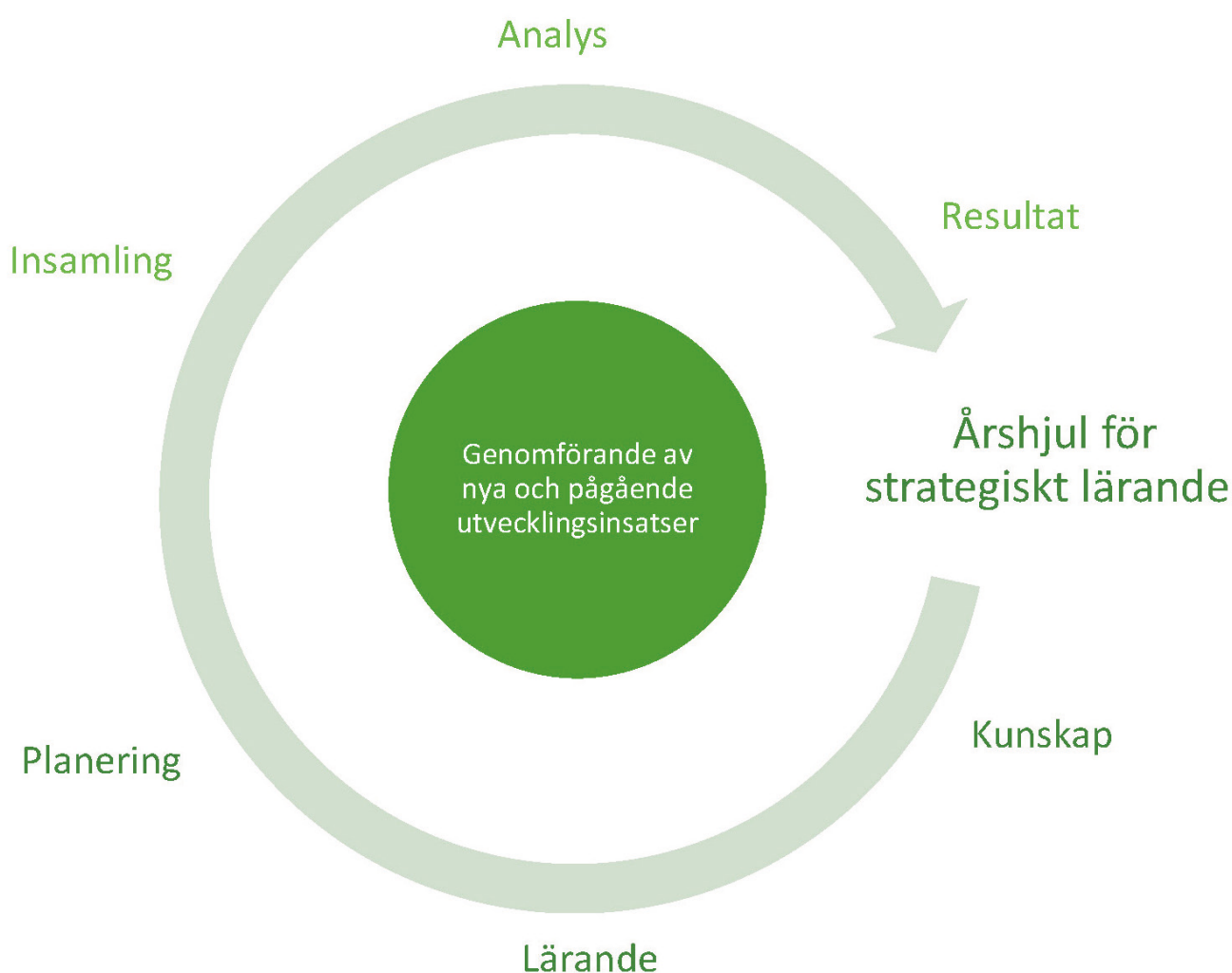
Årshjul för strategiskt lärande

Uppföljning, utvärdering och lärande för den regionala utvecklingsstrategin följer ett årshjul som består av två delar. En lärandefas där kunskapen om resultaten presenteras för gemensamt lärande som sedan blir grund för nästa års planering och en kunskapsuppbyggnadsfas där data och berättelser samlas in, analyseras och resultat ringas in. Samtidigt sker genomförandet av nya och pågående regionala utvecklingsinsatser.

I kunskapsuppbyggnadsfasen utgår arbetet från aktiviteter och bygger kunskap om vilka resultaten blir. I lärandefasen ser man till de resultat och förändringar som skett och det ger

en grund för utformandet av framtida aktiviteter. För att underlätta både kunskapsuppbyggnadsfasen och lärandefasen behövs tydliggörande av effektkedjan från aktivitet till resultat (se föregående del Från insatser till hållbar samhällsförändring).

Årshjulet involverar många olika aktörer nationellt, regionalt och lokalt, från insamling av data till möjligheten att använda kunskapen i planeringen av egna utvecklingsinsatser. Regionala förvaltningens roll i genomförandet av årshjulet är att samordna, samla in, analysera och presentera resultat samt erbjuda möjligheter för gemensamt lärande.

Lärandefas: Kunskap – Lärande – Planering

Lärandefasen är den centrala delen i ett strategiskt arbetssätt för uppföljning, utvärdering och lärande. Kunskapen om resultat behöver spridas, det behövs sammanhang för gemensamt lärande och reflektioner och det behövs att lärandet påverkar framtida beslut och framtida genomförande för att uppföljning och utvärdering ska ha en betydelse. Lärande kan definieras som "...förmågan för systemet och dess aktörer att ta till sig av redan vunna erfarenheter och att utifrån dessa förändra och förbättra insatserna för en högre grad av måluppfyllelse"².

Vilken kunskap behövs?

Det behövs flera typer av kunskap för att kunna ge en grund för lärande och planering. Kunskap behövs om hur länet utvecklas för att uppnå övergripande hållbarhetsmål och prioriteringar/delprioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin. Det behövs kunskap om hur de regionala utvecklingsinsatserna genomsyras av inriktningarna och hur de bidrar till övergripande hållbarhetsmål och del/prioriteringar. Kunskapen omfattar sammanställningar av resultat och utvärderingar av både genomförande och uppnådda resultat.

För att kunna utvärdera måluppfyllelsen behövs även kunskap om vilka insatser som genomförs och hur de når och bidrar till förändrad förmåga hos målgruppen. Här ingår bland annat att fånga goda exempel och gjorda lärdomar. Det behövs även kunskap om länets ekonomiska och demografiska nuläge och andra förändrade förutsättningar för att kunna värdera utvecklingen mot målen. Kunskapen behöver vara tillgänglig och möjlig att använda i olika sammanhang. Förutom skriftliga årligen publicerade sammanställningar kommer kunskapen att förmedlas med hjälp av exempelvis film, interaktiva webb-lösningar och kortare presentationer.

Sammanhang för gemensamt lärande

Den regionala utvecklingsstrategin är gemensamt framtagen och många aktörer inom offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle bidrar tillsammans till att nå ambitionerna i strategin. Lärandet behöver ha en bas i gemensamma sammanhang där många olika typer av aktörer samlas men behöver även tas med hem till den egna verksamheten och fördjupas där. Det kommer att erbjudas möjligheter för gemensamt lärande både vid riktade träffar liksom i samband med många av de nätverk och andra mötesplatser som samlar aktörer aktiva inom regional utveckling.

Direkta mottagare av framtagna kunskap är officiella instanser för regional utveckling. Här finns Regionala utvecklingsnämnden (RUN), Beredningen för regional utveckling (BRU), Primärkommunal beredningen (PKB), Kommuncheferberedningen (KCB), Regionstyrelsen (RS) och Regionfullmäktige (RF). Även andra regionala nämnder och beredningar liksom kommunernas styrorgan finns med här.

Planering och beslut

Det är först när lärandet omsätts till beslut om att förändra och förbättra genomförandet som det har betydelse och det är här som planeringen kommer in. Kunskapen som tas fram blir grund för planering, från övergripande länsstrategier inom olika sakområden till den dagliga planeringen för en enskild medarbetare. Den kunskap som byggs upp under genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin blir på det sättet även grund för de revideringar som ska genomföras varje mandatperiod enligt förordning (2017:583) för regionalt tillväxtarbete. Kunskapen kan användas för sakområdesstrategier och -planer, lokala utvecklings- och översiktsplaner, planering inom organisationer (exempelvis Region Västerbottens Regionplan) samt för planering inom verksamheter och enskilda utvecklingsinsatser.

2. Tillväxtanalys, Strategier för lärande på regional nivå, PM 2011:31, sid. 16

Kunskapsuppbyggnadsfas: Insamling – Analys – Resultat

I kunskapsuppbyggnadsfasen samlas information om resultat för alla steg i kedjan in, från insats till hållbar samhällsförändring. Eftersom det regionala utvecklingsarbetet bedrivs av en stor mängd aktörer, ofta i samarbete, och med olika typer av finansiering innebär det utmaningar i insamlande och sammanställande av resultat. Sammanställandet av resultat utgår från de indikatorer som används för att mäta önskvärda förändringar (se del Önskvärda förändringar) och kompletterar det med information om omvärldsförändringar och nulägesbeskrivningar. För att kunna värdera resultaten kan det även behövas ytterligare information.

Den här fasen handlar om att både följa utvecklingen och att värdera den utveckling som observeras. Det finns fokus på både uppföljning och utvärdering, där uppföljning innebär en kontinuerlig insamling av kvantitativ och (ibland) kvalitativ information med fokus på att följa genomförandet samt mäta resultat. Utvärdering är en värdering eller bedömning av det som genomförts och dess resultat.

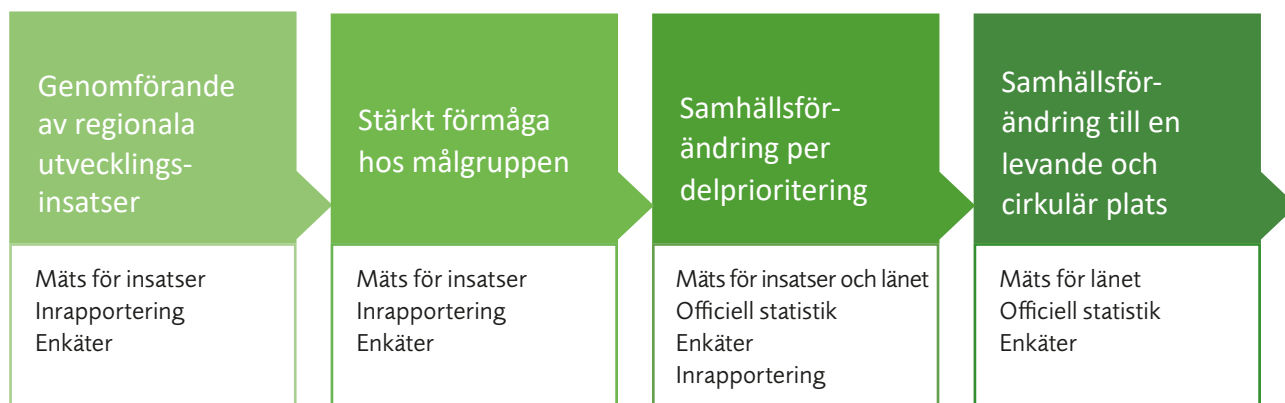
Insamling och mätning

Uppföljning och utvärdering av strategin samlar in data för alla steg i effektkedjan för att identifiera alla typer av resultat. Officiell statistik är en central källa till kunskap om länets förutsättningar och utveckling. I den finns goda möjligheter att mäta många relevanta aspekter av Västerbottens utveckling och kunna göra jämförelser med andra regioner i Sverige och internationellt, särskilt inom EU. Den officiella statistiken fångar däremot inte alla resultat, utan det behövs även datainhämtning genom enkäter och genom rapportering från ansvariga för utvecklingsinsatserna. I bilden Mätobjekt och datakällor för effektkedjan visas vilka datakällor och mätobjekt som finns för respektive steg i effektkedjan.

I Genomförande och Stärkt förmåga, är basen i uppföljningen den inrapportering som sker inom ramen för verksamhetsuppföljningar, finansieringsuppföljningar och uppföljningar av delstrategier och handlingsplaner. Den informationen kan komma att kompletteras med enkäter vid behov. Mätningen sker här för regionala utvecklingsinsatser.

För att mäta samhällsförändringar på både kortare och längre sikt bidrar officiell statistik med värdefull information, som där det behövs, kompletteras med enkäter till näringsliv, organisationer och individer. De kortsiktiga samhällsförändringarna mäts både kopplat till regionala utvecklingsinsatser och för länet. Mätningen av samhällsförändringar direkt kopplat till insatser kan vara svår. Effekterna kan komma efter lång tid, när själva utvecklingsinsatsen redan är avslutad och det kan i utvärderingen vara svårt att rensa för andra saker som pågår samtidigt. När det inte är möjligt att knyta samhällsförändringar till enskilda utvecklingsinsatser är effektkedjan verktyget för att, utifrån kunskap och evidens, kunna berätta hur insatsen bör leda till önskvärd samhällsförändring.

Alla resultat kan inte fångas genom kvantitativa data. Även om mätbara data är en grundbult i uppföljning och utvärdering behöver de kompletteras med kvalitativa data. Till viss del kan kvalitativa data samlas in via enkäter men här fyller möjligheten att dela erfarenheter i det gemensamma lärandet en central roll. Även i lärandefasen kan det finnas reflektioner och kunskap som kan bli indata i nästa kunskapsuppbyggnadsfas. De indikatorer och kriterier som används för att mäta att Västerbotten utvecklas i riktning mot de önskvärda förändringarna i strategin beskrivs i avsnittet Mätning av önskvärda förändringar.

Mätobjekt och datakällor för effektkedjan

Analys, utvärdering och resultat

För att ringa in och värdera resultaten behöver de kopplas till en analys av konjunktur- och omvärldsförändringar som påverkar utvecklingen. På regional och lokal nivå finns ett antal möjligheter att påverka utvecklingen i önskvärd riktning³ men den slutliga samhällsförändring som sker i länet kommer att vara resultatet av beslut fattade hos en stor mängd aktörer, från individ till företag, myndigheter och regeringar. Alla dessa har olika möjligheter, eller rådighet, att påverka utvecklingen. Samhällsförändringen kommer även påverkas av förändringar i omvärldsfaktorer. Region Västerbotten kommer årligen sammanställa relevanta konjunktur- och omvärldsförändringar.

I utvärderingar kan olika aspekter av genomförande och resultat värderas. Det finns värdefull kunskap i utvärderingar av enskilda projekt, utvärderingar som tas fram av olika finansierare, exempelvis strukturfondsprogrammen, och utvärderingar från olika myndigheter som Tillväxtanalys och Trafikanalys. Utvärderingar kan besvara fördjupade frågor kring de olika typerna av resultat och fördjupade frågor kring genomförandet, särskilt med fokus på hur och kvalitet. Formerna för dessa kan variera, det kan vara externt framtagna rapporter men det är även möjligt att använda verktyg för egenutvärdering.

3. Till skillnad från nationell nivå, saknas däremot möjligheter att använda ekonomiska styrmedel som skatter och avgifter för beteendeförändring.

Mätning av önskvärda förändringar

För att kunna genomföra den mätning som behövs för att ringa in resultaten behövs indikatorer och kriterier för alla stegen i effektkedjan. Det är för närvarande inte möjligt att sätta realistiska slutvärden för dessa indikatorer. Det beror dels på den pågående Covid-19-pandemin. Många sammanhang har påverkats av den chock som pandemin inneburit för samhällen och världsekonomi och det är ännu inte möjligt att få en full bild av hur Västerbotten har påverkats. Dels beror det på att flera av indikatorerna behöver fångas med enkäter och realistiska målsättningar är möjliga att ringa in först när en eller flera mätningar genomförts.

Mätning av önskvärda förändringar fångar både kvantitativa och kvalitativa data, och kommer i den utsträckning datatillgången tillåter det presenteras på kommunnivå och uppdelat på kön och/eller ursprung.

De indikatorer och kriterier som används för att mäta de önskvärda förändringar beskrivs i fyra avsnitt som följer effektkedjan i bilden Från insats till hållbar samhällseffekt: Genomförande, utfall, prioriteringar/delprioriteringar samt övergripande hållbarhetsmål.

Önskvärda förändringar för genomförande – inriktningar, prestationer och lärande exempel

Önskvärda förändringar för genomförande består av inriktningar, prestationer och lärande exempel.

Inriktningarna är både en vassare och en bredare formulering av de hållbarhetsaspekter som används för strukturfonderna (jämförelse, miljö och mångfald). där inriktningarna även inkluderar en territoriell hållbarhet. Det som mäts är hur väl insatser aggregerat möter upp mot de tre inriktningarna: Sammanhållen region, Jämlik och jämförelse inkluderande och Föregångare i omställning Uppföljningen av inriktningarna fångas genom kartläggningar och kvantifieras av hur väl de här perspektiven bedöms genomsyra insatsen på en fyrgradig skala⁴:

0. Ingen integrering
1. Inriktningen finns med i beskrivningen men det saknas aktiviteter
2. Inriktningen tas tillvara i utformningen av aktiviteter
3. Inriktningen är en del av målet med specifika aktiviteter

Prestationer mäter omfattningen av regionala utvecklingsinsatser. Genom att formulera ett antal Strategiska aktiviteter för regional utveckling underlättas mätningen av prestationer:

A. Kompetens- och kunskapsutveckling

Utvecklande och spridande av kunskap och kompetenser. Omfattar forskning, uppföljning, utvärdering, analyser samt alla typer av kunskapsspridning- och utbildningstillfällen samt erfarenhetsutbyten.

B. Facilitering och samordning

Möjliggöra möten, utbyten och genomförande. Omfattar att skapa mötesplatser, driva samverkansstrukturer, match-making och samordning internt och externt. Omfattar även att facilitera genom finansiellt stöd.

C. Intressebevakning

Påverkansarbete och extern styrning. Omfattar drivande och deltagande i påverkansorganisationer, direkta insatser för påverkan, deltagande i styrgrupper samt ägarstyrning.

D. Utveckling av miljöer, uppdrag och produkter

Utveckling och implementering av nya strukturer. Omfattar fysiska investeringar, framtagande av nya arbetssätt, strategier, handlingsplaner samt även utveckling av varor och tjänster.

Lärande exempel kommer att identifieras genom flera olika kanaler där aktörer i länet ombeds bidra.

Önskvärda förändringar för utfall

Utfall är den direkta påverkan på målgruppen och utifrån de strategiska aktiviteter som beskrivs under föregående delrubrik kan följande exempel på utfall ses:

- A. Förbättrad kunskap och kompetens
- B. Förbättrad användning av länets resurser
- C. Länets intressen har tagits tillvara
- D. Förbättrade miljöer, styrning och utbud

Både de strategiska aktiviteterna och deras utfall är under utveckling och kan komma att revideras. Uppföljningen av utfall kommer även att synkas mot de uppföljning av målgrupper om genomförs inom strukturfonderna.

4. Skalan kommer att synkroniseras för att docka an till pågående utvecklingsarbete inför ny strukturfondsperiod.

Önskvärda förändringar för del/prioriteringar

Indikatorer för de önskvärda samhällsförändringarna som finns i delprioriteringarna skiljer sig mellan de inledande delprioriteringarna under respektive prioritering och övriga delprioriteringar.

Delprioriteringen Kapacitet för samverkan och samhandling följs upp efter bedömning av ett antal kriterier:

- Samverkan och samhandling ska vara utvecklat där det kan bidra till ett förbättrat genomförande av RUS 2020-2030
- Samverkan och samhandling ska samla relevanta aktörer och nödvändiga resurser
- Samverkan och samhandling ska bidra till att uppnå övergripande hållbarhetsmål, inriktningar och prioriteringar som finns i RUS 2020-2030

Dessa kvalitativa kriterier ersätter indikatorer i uppföljningen och kan komma att kompletteras.

Önskvärda förändringar för delprioriteringar skiljer sig när det ska fångas för länet och när de ska fångas som en följd av regionala utvecklingsinsatser. Dessa beskrivs i tabellerna i bilaga 1.

Önskvärda förändringar för övergripande hållbarhetsmål

De övergripande hållbarhetsmålen En levande plats och En cirkulär plats sammanfattar de sjutton globala hållbarhetsmålen. Mätning av önskvärd förändring utgår från de förslag på indikatorer som SCB i samarbete med andra nationella myndigheter identifierat som tillgängliga för Sverige. Dessa har sedan filterats utifrån tillgänglighet på länsnivå. För att mäta måluppfyllelse för påverkan på miljö och klimat kompletteras dessa mått med bedömningarna som tas fram för att mäta utveckling mot de svenska miljömålen.

Indikatorer för att mäta utveckling för övergripande hållbarhetsmål finns i bilaga 2.

Bilagor

Prioritering 1: Västerbotten – en nytänkande och smart region

Delprioritering	Samhällsförändring	Samhällsförändring av regionala utvecklingsinsatser
1.2 Digitalisering och nya lösningar	Andel företag, offentliga aktörer och aktörer från civilsamhället som senaste året implementerat digitala lösningar och andra redan framtagna innovationer ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagande företag, offentliga aktörer och aktörer från civilsamhället har implementerat digitala lösningar eller andra redan framtagna innovationer
1.3 Utveckling av innovationer	Andel företag, offentliga aktörer och aktörer från civilsamhället som senaste året arbetat med att utveckla innovationer, inklusive digitala lösningar ska öka Antalet innovationer ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagande företag, offentliga aktörer och aktörer från civilsamhället utvecklar och implementerar innovationer, inklusive digitala lösningar

Prioritering 2: Västerbotten – en region med platsbaserad hållbar näringslivsutveckling

Delprioritering	Samhällsförändring	Samhällsförändring av regionala utvecklingsinsatser
2.2 Växande, starkare företag och nya livskraftiga företag¹	Nyföretagandet i Västerbotten ökar Nya större etableringar genomförs Omsättningen i företag ökar Andel företag som utvecklat sina affärsmodeller har ökat Andel företag som överlevt interna och externa förändringar har ökat	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagare startar företag som har verksamhet efter ett år Regionala utvecklingsinsatser tar initiativ till och bidrar till genomförande av större etableringar Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagande företag utvecklar och implementerar nya affärsmodeller Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att företag överlever en intern och extern förändring Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att kompetenser och tillgångar i företag som inte fortsätter sin verksamhet hittar ny sysselsättning/användning

Prioritering 3: Västerbotten – en nära tillgänglig region

Delprioritering	Samhällsförändring	Samhällsförändring av regionala utvecklingsinsatser
3.2 Investeringar i hållbara transportsystem	Andel av invånare respektive organisationer som upplever en god tillgänglighet via transportsystemet ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till planenligt genomförande av investeringar utifrån utpekade behov i Länstransportplan för Västerbottens län och Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västerbottens län
3.3 Hållbar mobilitet	Andel av invånare respektive företag som använder hållbara transportsätt (cykel, gång, kollektivtrafik (inkl järnväg), elfordon) för sina vardagsförflyttningar ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att företag och invånare byter ut vardagsförflyttningar till hållbara alternativ Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att det införs digitala lösningar och ny teknik för att underlätta överflyttning till hållbart resande
3.4 Investeringar i digital infrastruktur	Andel av invånare respektive arbetsställen med tillgänglighet till bredband och mobila tjänster ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till planenligt genomförande av investeringar utifrån utpekade behov i Regional digital agenda

Prioritering 4: Västerbotten – en region med hållbara livsmiljöer att bo, verka och leva i

Delprioritering	Samhällsförändring	Samhällsförändring av regionala utvecklingsinsatser
4.2 Utveckla och förvalta naturarv, livsmiljöer och en aktiv fritid	Andel invånare som uppger att de har god tillgång till attraktiva boenden ökar Andel företag som uppger att de har tillgänglighet till ändamålsenliga lokaler ökar Alla länets kommuner har tillfredsställande tillgång till grundläggande samhällsfunktioner, inklusive kommersiell service Andel av invånare som uppger att de är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter har ökat	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till deltagare utvecklar och förvaltar livsmiljöer inom sina uppdrag/organisationer Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagare kan erbjuda ett ökat utbud av fritidsmöjligheter för invånare, särskilt barn och unga, som når en bred representation av grupper i regionen efter ålder, kön, bakgrund och geografi
4.3 Utveckla kultur och kulturarv	Andel av invånare som uppger att de är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter och kulturarv har ökat Andel av kulturskapare som uppger att de är nöjda med infrastrukturen i länet har ökat	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att aktörer erbjuder invånare, särskilt barn och unga, kulturmöjligheter som når en bred representation av grupper i regionen efter ålder, kön, bakgrund och geografi Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att aktörer utvecklar och förvaltar miljöer för kulturskapande
4.4 Hållbar konsumtion, inklusive energianvändning	Andel av invånare som minskat sin konsumtion, minskat sitt matsvinn och konsumerar secondhand ökar Andel företag och organisationer som övergår till miljömässigt hållbar resursanvändning, inklusive energianvändning ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagare har ändrat konsumtionsmönster mot minskad konsumtion, minskat matsvinn och ökad andel secondhand Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att företag och organisationer övergår till en miljömässigt hållbar resursanvändning, inklusive energianvändning Regionala utvecklingsinsatser bidrar till fler etableringar som drar nytta av länets förnybara elproduktion

Prioritering 5: Västerbotten – en hälsofrämjande region

Delprioritering	Samhällsförändring	Samhällsförändring av regionala utvecklingsinsatser
5.2 Hälsosamma levnadsvanor	Andel av invånare som äter frukt och grönt tre ggr per dag ökar Andel av invånare som rör sig minst en timme per dag ökar Andel av invånare som har riskbruk av alkohol minskar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagare får mer hälsosamma levnadsvanor
5.3 Hälsosamma arbets- och verksamhetsmiljöer	Andel av invånare som uppger att de har hälsosamma arbets-/verksamhetsmiljöer ökar Andel av företag och organisationer som systematiskt arbetar med arbets-/verksamhetsmiljön ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att deltagande företag/organisationer systematiskt arbetar för hälsosammare arbets-/verksamhetsmiljöer
5.4 Trygg vård och social omsorg, särskilt för barn, unga och sårbara grupper	Andel av invånare som upplever trygghet vid ohälsa respektive sociala omsorgsbehov ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att förebygga ohälsa respektive sociala omsorgsbehov Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att förbättrat utfall vid ohälsa respektive sociala omsorgsbehov

Prioritering 6: Västerbotten – en region rik på kompetenser

Delprioritering	Samhällsförändring	Samhällsförändring av regionala utvecklingsinsatser
6.2 Likvärdigt deltagande i arbets- och samhällsliv, särskilt genom utbildning	Andel av invånare som har arbete respektive fullgjort utbildning ökar Andel av invånare som uppger att de har kunnat utbilda sig till önskat innehåll ökar	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att fler invånare har kunnat hitta ett arbete respektive fullgjort utbildning Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att det finns ökad tillgänglighet till relevanta utbildningsmöjligheter
6.3 Kompetensförsörjning i företag och verksamheter	Andel av företag och verksamheter som anger att de har arbetssätt för att rekrytera och behålla kompetenser	Regionala utvecklingsinsatser bidrar till att fler arbetsgivare utvecklar och implementerar nya arbetssätt för att rekrytera och behålla kompetenser

Exempel på indikatorer för en levande plats 2030

Indikatorerna är ett urval av de som föreslås av FN och ansvariga nationella myndigheter enligt:

* föreslagen av FN

** svenska proxy för saknad indikator föreslagen av SCB

*** kompletterande svensk indikator föreslagen av SCB

Miljökvalitetsmålen föreslås för uppföljning av Naturvårdsverket

Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt

- Låg ekonomisk standard: andel av befolkningen med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten i landet*

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk

- Andel av jordbruksmark som odlas ekologiskt**

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar

- Mödradödlighet*, Dödlighet för barn under fem år* respektive Spädbarnsdödlighet*
- Förväntad medellivslängd*** respektive Självskattad hälsa***
- Dödlighet på grund av hjärtsjukdomar, cancer, diabetes eller kroniska sjukdomar i luftvägarna*, Dödlighet i självmord* respektive Dödsfall till följd av oavsiktlig förgiftning*
- Nedsatt psykiskt välbefinnande bland vuxna*** respektive skolelever
- Dödsfall genom trafikolyckor* respektive Skadade i vägtrafiken, svårt skadade och lindrigt skadade***

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla

- Elever i årskurs 9 som klarar kunskapskrav i läsning* respektive matematik*
- Avslutat grundskolan*** respektive gymnasiet***
- Fördelning av befolkningen utifrån högsta avslutade utbildningsnivå***
- Andel elever som upplevt mobbning de senaste månaderna***

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

- Personer som blivit utsatta för sexualbrott**
- Andelen kvinnor i kommun- och regionfullmäktige*
- Andelen kvinnor i chefsposition*
- Kvinnors nettoinkomst som andel av mäns nettoinkomst***

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt samt full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

- Årlig tillväxt i real BNP per capita* respektive per sysselsatt*
- Arbetslöshet fördelat på kön, ålder och personer med funktionsnedsättning*
- Andel ungdomar (15–24 år) som varken arbetar eller studerar*
- Dödliga och icke-dödliga arbetsskador fördelat på kön och migrantstatus*

Minska ojämlikheten inom och mellan länder

- Tillväxttakt för inkomst per capita, medel och median, bland de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst och hela befolkningen*
- Andel som uppger att de blivit utsatta för kränkande behandling⁵
- Andel person med inkomst för lägsta 40 procenten, per kön
- Andel personer som lever i hushåll med en disponibel inkomst med under 50 procent av medianinkomsten*

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

- Andel som lever i trångboddhet***
- Andel personer som utsatts för fysiska eller sexuella trakasserier de senaste 12 månaderna*
- Demografisk försörjningskvot, per kommun

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

- Andel som utsatts för fysiskt, psykologiskt eller sexuellt våld de senaste 12 månaderna*
- Andel av befolkningen som känner sig trygga när de är ute i det egna bostadsområdet*
- Andel som utsatthets för kränkande bemötande***
- Valdeltagande***

5. Enkätfråga som undersöker andelen utsatta för kränkande behandling på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Exempel på indikatorer för en cirkulär plats 2030

Indikatorerna är ett urval av de som föreslås av FN och ansvariga nationella myndigheter enligt:

* föreslagen av FN

** svenska proxy för saknad indikator föreslagen av SCB

*** kompletterande svensk indikator föreslagen av SCB

Miljökvalitetsmålen föreslås för uppföljning av Naturvårdsverket

Säkerställa tillgången till samt en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla

- Vattenskyddsområden för kommunala vattentäkter***
- Miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla

- Effektivare energianvändning⁶

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt samt full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla

- Miljökvalitetsmålen Frisk luft, Giftfri miljö, och Skyddade ozonskikt
- Passagerar- och godsolymer fördelat på transportsätt*
- Tillverkningsindustrins förädlingsvärde som andel av BNP och per capita*
- Koldioxidutsläpp per enhet, förädlingsvärde*
- Andel forskare (motsvarande heltid)*
- Andel av befolkningen som har tillgång till mobiltelefonnät, fördelat på teknik*

6. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttoregionalprodukten (BRP).

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation

- Miljökvalitetsmålen Säker strålmiljö och God bebyggd miljö

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

- Miljökvalitetsmålen Säker strålmiljö och God bebyggd miljö

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster

- Materialåtervinning

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser

- Miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan
- Utsläpp av växthusgaser per bransch, territorium och ekonomisk utveckling*

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

- Miljökvalitetsmålet Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Hav i balans samt Levande kust och skärgård

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald

- Miljökvalitetsmålen Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö samt Ett rikt växt- och djurliv

